

Posudek oponenta diplomové práce

Název práce: Sladování rodinného a pracovního života u žen pracujících v sociálních službách

Autor práce: Bc. Pavla Skalová

Obor studia: Etika v sociální práci

Posudek vypracoval: Mgr. Petra Tlčimuková, Ph.D.

Datum: 13. 5. 2023

Předkládaná diplomová práce pojednává zajímavé a v mnoha ohledech v širším smyslu aktuální společenské téma se zaměřením na specifika v oblasti sociální práce. Autorka uvádí, že „[c]ílem práce je zjistit, jaké jsou možnosti sladování rodinného a pracovního života u žen pracujících v sociálních službách. Pro naplnění cíle bude realizováno také výzkumné šetření“ (s. 5). Dále píše, že v tomto bude vycházet především z publikace Sirovátka a Hory (2008), přičemž ovšem není zřejmé, v jakém ohledu a jakým způsobem. Autorka si pokládá pro práci stěžejní otázky (s. 8), které se týkají optimální míry sladění pracovního a rodinného života v životě ženy. Jelikož ale zpracovává kvalitativní výzkum, otázka míry, natož optimální je v tomto ohledu nevhodně zvolena. Spíše by mohlo jít o zjišťování zkušeností/způsobů/strategií sladování, případně vizí a ideálů s tímto spojených z pohledu žen.

Po formální stránce práce vykazuje dílčí nedostatky. Zkratky je potřeba při první příležitosti uvést za celým názvem (např. s. 15, 17, 18). Odkazy jsou uváděny se zpožděním, což způsobuje, že velká část textu působí tak, jako by byla autorka sama byla původcem tvrzení a odkaz nalezneme až na konci odstavce. V oblasti literatury autorka čerpá hojně také z neodborných zdrojů, a zdá se, že přechody mezi těmito zdroji (firemní brožury, online časopisecké články apod.) a odbornou literaturou nereflktuje. Bylo by též vhodné doplnit seznam literatury o některé tituly v oblasti sociálních věd (např. Dudová 2007 či z oblasti genderových studií, které se tématem vztahu rodinného a pracovního života zabývají). První tři kapitoly práce se v mnohém prolínají. Jelikož se ve výzkumu zaměřovala na reflexe samotných žen, snad by bylo přehlednější a pro autorku výhodnější, kdyby ve struktuře práce postupovala od představení aktuálních pojetí ženy v roli matky v rámci genderových teorií, respektive současných pojetí rodinného a pracovního života v rámci společenskovední diskuze, přes aktuální situaci v oblasti strukturálních problémů týkajících se možností uplatnění na trhu práce, až po představení aktuálních souvisejících legislativ a sociálních politik. Částečně tak jistě činí! Nicméně ne zcela přehledně, čemuž nepřispívá též již zmíněná neukotvenost ve způsobu využití literatury.

Jazyková úroveň je na velmi dobré úrovni a v celkovém náhledu text vypovídá o dobrém povědomí autorky o řešeném tématu a její schopnosti ho kvalitně pojmout.

Kapitola 4 a 5 prezentuje průběh a výsledky výzkumu. Přejít mezi teoretickou částí a částí výzkumnou je ovšem nejasné. Na straně 35 autorka pojednává metodiku výzkumu, přičemž má ale na mysli spíše design a volbu jednotlivých metod. Na straně 35 se dozvídáme znění výzkumných otázek, které se týkají ženami zakoušených možností a limitů v oblasti sladění pracovního a rodinného života, pro jejichž zodpovězení bylo využito výpovědí šesti respondentek. Výsledky jsou kvalitně a přesvědčivě prezentovány. Přehlednosti by nicméně velmi napomohlo rozdělení této části do jednotlivých kapitol, dle témat, kterým se věnuje a které by se promítly též do obsahu práce. Autorka získala podnětně informace ze života matek-sociálních pracovníků, nicméně, jak je evidentní z přílohy, rozhovor byl co do počtu otázek významně předimenzován. Bylo by vhodné část otázek, jež jsou mířené na získání základních informací poskytnout respondentkám s žádostí o vyplnění předem. Rozhovor by se tak mohl věnovat otázkám, které opravdu vyžadují rozvinutější odpovědi. Osobně si též myslím, že by vůbec bylo vhodné ještě úžeji vydefinovat záměr a dle něj navrhnout strukturu rozhovoru cíleněji, ale zároveň otevřeněji. Autorka bezpochyby zjistila mnohé, ale zdá se, že měla ambici pokrýt všechna významná oblastí s tématem související, což mnohdy to může být v mnoha spíše na škodu. V závěru autorka píše, že může „konstatovat, že cíl práce byl úspěšně naplněn (s. 73). I přes vědomí zmíněných nedostatků mohu konstatovat totéž.

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě.

2

Otázky:

1. Uveďte alespoň tři etická dilemata, která ženy řeší a ve výzkumu je prezentujete. Vyberte dle vlastního uvážení autora z oblasti etiky a aplikujte jeho přístup na jedno z nich.
2. V teoretické části zmiňujete, že muži vlastní roli v rodině často chápou velmi tradičně s úkolem finančně rodinu zabezpečit. Jak myslíte, že by se lišil výsledek, pokud byste zkoumala partnery Vašich respondentek? Na základě zmínek Vašich respondentek tímto směrem zkuste vytvořit hypotézu pro takový výzkum.